

Inflacja

– dowiedz się więcej

Oznacza wzrost przeciętnych cen towarów i usług. Gdy się pojawia, spada wartość zarobków, trudniej nam oszczędzać. Wyjaśniamy, jak powstaje inflacja i jakie są jej następstwa.

CO TO JEST INFLACJA? Mówiąc najkrócej – wzrost cen. Gdy pojawia się inflacja, rośnie przeciętny poziom cen usług i towarów. Można ją zdefiniować dwojako – jako długotrwały wzrost średniego poziomu cen w gospodarce lub jako proces obniżania się wartości pieniądza. Stopień nasilenia inflacji określa tzw. stopa inflacji. Wyraża w procentach wzrost poziomu cen (najczęściej towarów i usług konsumpcyjnych) zwykle w okresie jednego roku.

Inflacja powoduje spadek realnej wartości naszych dochodów. Choć zarabiamy więcej, maleje siła nabywcza pieniądza – za tę samą kwotę możemy kupić mniej dóbr i usług. Najprościej zobrazować to przykładem. Jednego dnia za chleb płacisz 3 zł, tydzień później 4,50 zł, a za miesiąc już 6 zł. W wyniku wzrostu cen, pieniądze tracą na wartości. Jeszcze niedawno za 6 zł mogłaś kupić dwa chleby, a teraz jeden.

Przeciwieństwem inflacji jest deflacja (spadek cen), gdy za tę samą kwotę można kupić więcej towarów i usług niż poprzednio. Deflację definiuje się też jako wzrost siły nabywczej pieniądza.

Główne rodzaje inflacji

Inflację można klasyfikować z zastosowaniem różnych kryteriów.

1. ZE WZGLĘDU NA JEJ PRZYCZYNY:

■ **Inflacja popytowa** – powstaje, gdy w obiegu znajduje się za duża ilość pieniędzy. Może być to spowodowane np. nadmiernym

wzrostem kredytu lub nadmiernymi wydatkami budżetowymi.

■ **Inflacja kosztowa** – powstaje w wyniku wzrostu kosztów produkcji będących efektem np. kurczenia się zasobów naturalnych.

■ Inflacja strukturalna

– występuje, gdy producenci nie są w stanie dostosować struktury produkcji do zmieniającego się popytu, a braku określonych towarów nie można szybko uzupełnić importem.

2. ZE WZGLĘDU NA TEMPO WZROSTU

■ **Inflacja pełzająca** (do kilku procent w skali roku, nie przekracza 5 proc.). Występuje w większości krajów

wysoko rozwiniętych. Zwykle nie powoduje zakłóceń w gospodarce.

■ **Inflacja krocząca** – utrzymuje się na poziomie 5–10 proc. w skali roku. Choć wzrost cen jest umiarkowany, jest pierwszym sygnałem, że państwo traci nad nim kontrolę.

■ **Inflacja galopująca** – stopa inflacji przekracza 15 proc. w skali roku. Powoduje wzrost zakłóceń w procesach gospodarczych i w efekcie zahamowanie wzrostu gospodarczego.

■ **Hiperinflacja** – stopa inflacji przekracza 50 proc. W takich warunkach nie ma możliwości ra-

jonalnego gospodarowania, planowania gospodarczego. Przedsiębiorstwa nie są w stanie prowadzić rachunku ekonomicznego. Dochodzi do załamania w gospodarce.

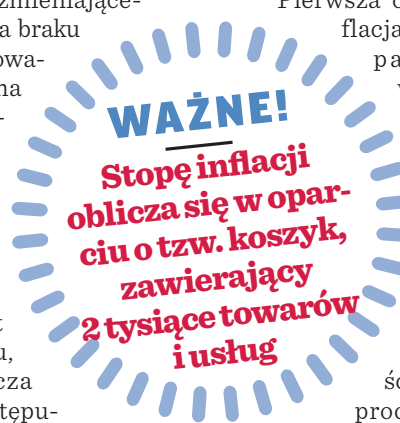
Krótką historią inflacji w Polsce

Pierwsza opisana inflacja papierowego

wystąpiła w czasie powstania kościuszkowskiego w 1794 r. Pieniądze emitowane przez władze powstańcze szybko traciły na wartości. Najsilniejsze

procesy inflacyjne wystąpiły po odzyskaniu przez Polskę niepodległości w 1918 r. W 1923 r. inflacja przekształciła się w hiperinflację. Jej kres położyły reformy skarbowe i walutowe prof. W. Grabskiego. Po II wojnie światowej inflacja była spowodowana deficytem bankowym a potem szybkim uprzemysłowieniem kraju. W 1950 r. dokonano wymiany pieniędzy. Spowodowała ona utratę 66 proc. posiadanych przez Polaków zasobów gotówki. Zjawiska inflacyjne występowały w całym okresie PRL, ale trudno ocenić ich rozmiary, bo dane z tego okresu były za-

Wskaźnik inflacji w maju wyniósł 0,5 proc. Był to najniższy wynik od 7 lat

falszowywane. Występowała także inflacja niejawna, która została wyeliminowana dopiero w 1990 r, wraz z wprowadzeniem reformy L. Balcerowicza i w jej wyniku – prowadzeniem restrykcyjnej polityki fiskalnej i pieniężnej.

Jakie są jej przyczyny

Można ich wyliczyć wiele. Najczęściej przyczyną tego procesu jest:

- nadmierna podaż pieniądza w gospodarce,
- wzrost cen podstawowych surowców energetycznych (powoduje to wzrost kosztów produkcji i cen),
- wzrost deficytu budżetowego państwa,
- nadwyżka popytu nad podażą.

Najważniejsze skutki podwyżek cen

Tylko niski poziom inflacji jest korzystny dla gospodarki. Gdy rośnie on ponad 5 proc., wywołuje negatywne skutki dla całej gospodarki.

- Powoduje spadek wartości waluty krajowej,
- Wywołuje zakłócenia w systemie finansowym na skutek dużych zmian cen papierów wartościowych i osłabia wiarygodność państwa u wierzycieli.

Kto kontroluje jej poziom

W większości krajów za stabilność poziomu cen odpowiedzialne są banki centralne. W Polsce jest to Narodowy Bank Polski (NBP). Dba on m.in. o to, żeby złoty nie tracił na wartości. Gdy jest go zbyt dużo w stosunku do towarów, może to spowodować inflację. Prowadzona przez NBP polityka pieniężna ma na celu utrzymanie inflacji na określonym poziomie (tzw. cel inflacyjny). Od 2004 r. cel inflacyjny jest na poziomie 2,5 proc. z pasmem odchylenia

+/- 1 punktu procentowego. Chociaż NBP nie ma bezpośredniego wpływu na poziom inflacji, oddziałuje na niego pośrednio, m.in. ustalając poziom stopy procentowej. Ta krótkoterminowa stopa jest traktowana jako podstawowa cena pieniądza w gospodarce. Decyzje w jej sprawie podejmuje Rada Polityki Pieniężnej – organ NBP. Tak dostosowuje stopy procentowe, żeby jak najbardziej zwiększyć prawdopodobieństwo osiągnięcia celu inflacyjnego.

- **Zniechęca do oszczędzania.** Ponieważ pieniądze tracą na wartości, nie chcemy ich oszczędzać, wolimy wydawać. Im dłużej bowiem trzymamy je na koncie, tym mniej możemy za nie potem kupić.
- **Sprawia, że banki ograniczają ofertę kredytową.** Przy dużej inflacji wolimy inwestować np. w nieruchomości czy złoto, czyli w tzw. środki trwałe, które w przeciwieństwie do pieniędzy nie tracą na wartości. Lokowanie pieniędzy poza bankami powoduje, że liczba zakładanych lokat maleje. Tym samym banki przeznaczają mniejsze środki na kredyty i ograniczają dostęp do kredytów.
- **Powoduje wzrost kosztów produkcji.** To przekłada się na mniejsze zyski przedsiębiorstw, co z kolei może oznaczać cięcia w zatrudnieniu, a nawet bankructwa firm.
- **Wpływa na nasze zarobki.** Wzrost cen powoduje spadek siły nabywczej pieniędzy, a w konsekwencji spadek płac realnych. Za tę samą pensję można nabyć coraz mniej towarów i usług.

Jak ochronić oszczędności przed inflacją

Jarosław Sadowski
Główny Analityk
Expander Advisors
Sp. z o.o.,
ekspert Związku
Firm Doradztwa
Finansowego

Inflacja najszybciej zżera pieniądze, które trzymamy w gotówce. Od nich bowiem nie otrzymujemy żadnych odsetek. Z roku na rok ceny są coraz wyższe, za każdą złotówkę możemy więc kupić coraz mniej. Aby zabezpieczyć oszczędności przed inflacją, należy je ulokować w taki sposób, aby poziom uzyskiwanych odsetek przewyższał wskaźnik wzrostu cen. **Osoby, które cenią sobie bezpieczeństwo**, zwykle chronią oszczędności na lokatach bankowych. Mają one tę zaletę, że zwykle z góry wiadomo, ile otrzymamy odsetek. Wadą jest natomiast to, że odsetki są bardzo niskie. Obecnie przeciętne oprocentowanie wynosi poniżej 3 proc. Wpłacając 1000 zł na lokatę roczną, uzyskamy więc zaledwie 23 zł. **Istnieją również inne** bezpieczne produkty, które przynoszą znacznie większe korzyści. Alternatywą dla lokat mogą być np. fundusze inwestujące w obligacje. W najbliższym czasie największe korzyści mogą przynieść obligacje emitowane przez firmy, a więc tzw. fundusze obligacji korporacyjnych. Oprocentowanie takich obligacji jest zwykle znacznie wyższe

niż to, jakie można uzyskać na lokatach bankowych. **Ciągle słabo znana w Polsce**, a popularną w Europie Zachodniej, atrakcyjną alternatywą dla lokat są produkty strukturyzowane. Ich główną cechą jest możliwość uzyskania wysokich zysków, przy jednoczesnej gwarancji kapitału. Innymi słowy, w najgorszym przypadku klient odzyska wpłacone pieniądze. Z drugiej strony może zarobić kilkanaście, a nawet kilkadziesiąt procent w skali roku. **Pieniądze można też zabezpieczyć przed inflacją**, inwestując je. Osoby, które posiadają odpowiednią wiedzę, inwestują w akcje czy fundusze akcyjne albo nieruchomości. Są też tacy, którzy kupują w tym celu złoto lub inne aktywa. Do tego trzeba jednak odpowiedniej wiedzy. **Pamiętajmy!** Im więcej mamy pieniędzy, tym w więcej różnych aktywów powinniśmy je zainwestować. Dzięki temu zarobimy więcej niż na lokacie, a jednocześnie pieniądze będą stosunkowo bezpieczne. Jeśli bowiem któryś z elementów naszego portfela przyniesie straty, to istnieje szansa, że inny w tym czasie wygeneruje wysoki zysk.

Księga rekordów inflacji

Źródło: www.nbpportal.pl

KRAJ	MIESIĄC I ROK	NAJWYŻSZA INFLACJA	PODWOJENIE CEN W:
WĘGRY	LIPIEC 1946	41,9 TRYLIONÓW PROC.	13,5 GODZINY
ZIMBABWE	LISTOPAD 2008	79,6 MILIARDÓW PROC.	24,7 GODZIN
JUGOSŁAWIA	STYCZEŃ 1994	313 MILIONÓW PROC.	1,4 DNIA
NIEMCY	PAŹDZIERNIK 1924	29 500 PROC.	3,7 DNIA
GRECJA	PAŹDZIERNIK 1944	13 800 PROC.	4,3 DNIA
CHINY	MAJ 1949	2 178 PROC.	6,7 DNIA